

ONDER DE CITROENBOMEN

Aan elf zeer bijzondere vrouwen (alias de HS'en – jullie weten wie jullie zijn). Dank jullie wel voor alle geweldige wandelingen en gesprekken en voor het laten kennismaken met het prachtige Kreta.

Proloog

Katerina opende haar laptop en tuurde naar haar inbox. Er was één nieuw bericht, waarop ze klikte, maar haar zicht was te slecht om het te lezen.

Met een frons keek ze rond op zoek naar haar bril. Die lag niet op de ruwe houten tafel, waar ze haar laptop had neergezet, en ook niet op de vloer bij haar voeten.

Mompelend stond ze op en liep een paar passen over de plavuizen. Ze had haar wollen pantoffels uitgeschopt en de grond voelde hard en kil aan.

‘Ah!’ riep ze triomfantelijk, terwijl ze de bril oppakte, die op het stenen aanrecht bij de gootsteen lag. Hij zat onder de vlekken, die ze afveegde met de zoom van haar zwarte rok.

Toen ze uit het kleine raam keek, zag ze een magere bruine hond die over haar geliefde potten met krokussen plaste.

‘Wegwezen, vervelend mormel!’

Ze klopte met haar knokkels op het glas en de hond sloop weg, maar niet voordat hij met zijn achterpoten over de grond schraapte en vuil in de rondte wierp.

Katerina gromde, een beetje als een hond zelf, voordat ze de bril op haar lange, rechte neus schoof en weer ging zitten.

Een paar grijze, weerbarstige lokken ontsnapten uit haar knot

en ze blies ze met één grote zucht uit haar gezicht, maar ze vielen meteen weer terug op dezelfde plek.

Geachte Miss Papadakis...

Ze snoof. Nou ja, wie het ook was, die had zijn eerste fout al gemaakt. Katerina mocht dan een weduwe zijn, maar ze was zeker geen 'Miss'.

Slordig van de schrijver om dat niet te controleren. Mensen waren tegenwoordig zo slordig. Maar ze veronderstelde dat daar niet bepaald de doodstraf op stond.

Ze las verder...

Sorry voor de korte termijn, maar ik wil graag een villa boeken voor twee weken in mei, voor mijzelf en mijn twee kinderen plus mijn vriendin en haar twee kinderen.

We hebben minimaal vier slaapkamers nodig – één voor mij, één voor mijn vriendin Louise, één voor onze jongens van negentien en zestien, en één voor onze meisjes van veertien.

We vroegen ons af of Villa Ariadne, die er prachtig uitziet en aan al onze wensen lijkt te voldoen, toevallig vrij is?

De schrijver noemde de voorkeursdata tijdens de voorjaarsvakantie en vermeldde dat ze nog nooit op Kreta was geweest en altijd al had willen gaan.

Bla, bla. De gasten waren allemaal hetzelfde, probeerden zichzelf in Katerina's goede boeken te praten, alleen maar zodat ze de huisjes kregen die ze wilden.

De laatste alinea deed de oude vrouw echter pauzeren...

Mijn gezin en ik hebben een moeilijke tijd achter de rug en we zijn dringend toe aan vakantie!

Het uitroepteken kwam op Katerina over als een enigszins onbeholpen poging om de zin luchtiger te maken. Ze liet zich niet misleiden. Wanneer een vrouw een volslagen vreemde vertelde dat ze een zware tijd had doorgemaakt, overdreef ze zelden.

Onderaan de mail stond de naam Stella Johnston. Katerina schoof haar stoel naar achteren en sloot haar ogen. Haar hand ging instinctief naar de rechterzak van haar rok, waar ze zocht naar het wollen zakje met een miniatuur flesje olijfolie, wat gedroogde laurierblaadjes en een zilveren hanger met een Minoïsche bijl: haar geluksamulet.

Het was geruststellend om het zakje in haar handen te houden en met haar vingertoppen de voorwerpen te voelen. Ze haalde diep adem, meerdere keren, en probeerde zich te concentreren op het woord 'Stella'.

STELLA. Ze vormde de letters met haar lippen en fluisterde ze toen zachtjes, een voor een, bijna eerbiedig, terwijl ze wachtte tot er een beeld in haar geest verscheen – al had ze geen idee waarvan.

In eerste instantie zag ze niets, alleen de vormen van de letters, maar geleidelijk begonnen ze te veranderen, ronddraaiend in haar hersenen als vuile was in een machine: de lichtblauwe mouw van een mannenhemd, een bruine corduroy broekspijp.

De beweging maakte Katerina misselijk en ze verlangde ernaar dat het draaien stopte. Toen dat eindelijk gebeurde, leken de letters vlak voor haar ogen tot stilstand te komen, maar ze stonden niet in de juiste volgorde.

Nu spelden de letters ALTELS. Haar Engels was goed, en ze was er vrij zeker van dat er geen woord met die letters bestond; het betekende niets voor haar.

Ze kneep haar oogleden nog steviger dicht en dwong zichzelf zich nog harder te concentreren. Het maakte haar hoofd zwaar; het was behoorlijk pijnlijk.

Plotseling kwam er een gevoel van kalmte over haar heen, als een zachte bries die haar gezicht en hals streelde. Ze zuchtte, lang en langzaam.

‘Natuurlijk,’ zei ze uiteindelijk, met een opgeluchte glimlach. Ze knikte, alsof ze reageerde op een opmerking, hoewel ze helemaal alleen was. ‘We wachten het af.’

Toen ze haar ogen weer opende, klikte ze op het ‘antwoord’-symbool bovenaan de e-mail en schreef meteen terug.

Geachte Mrs Johnston

(Niet ‘Miss’, wat de huwelijkse staat van de vrouw ook mocht zijn. Er waren tenslotte kinderen.)

Ik ben blij te kunnen melden dat je geluk hebt! Villa Ariadne is inderdaad beschikbaar tussen die data... Als jullie een taxi nodig hebben, laat me dan minstens een week voor jullie aankomst de vluchtgegevens weten, dan regel ik het voor jullie... Ik kijk ernaar uit jullie te mogen verwelkomen op ons prachtige eiland...

Nadat ze de laptop weer had gesloten, bleef Katerina nog enkele minuten aan tafel zitten, diep in gedachten, met haar ellebogen op het harde oppervlak en haar kin in haar handen.

18 mei? Dat was al over twee maanden. Ze moest de anderen maar laten weten dat de villa toch niet beschikbaar was; ze had ze al lang genoeg laten wachten.

Er waren altijd genoeg geïnteresseerden, meestal Britten, plus

een paar Fransen en Duitsers. Ze adverteerde niet; ze wachtte tot mensen haar vonden, en dan maakte Villa Ariadne de uiteindelijke keuze, zogezegd.

De villa zat zelden fout, hoewel het zijn tijd nam en natuurlijk kon je nooit voorspellen hoe dingen zouden lopen.

Het geluid van klingelende geitenbellen kwam door de kieren in de raamkozijnen: de geitenhoeder die de dieren naar beneden bracht om gemolken te worden.

Tijd voor een kopje bergthee, besloot Katerina. En misschien een stukje *kalitsounia*: een gebakje gevuld met zoete kaas, kaneel en citroenschil. Ze maakte deze zelf en kreeg er nooit genoeg van, hoewel ze zichzelf probeerde te beperken tot één per dag; ze wilde niet uit haar kleren barsten en nieuwe moeten kopen.

Ze schoof haar voeten in haar pantoffels, liep naar de kraan, vulde een klein steelpannetje met koud water en stak de gaspit aan met een lucifer.

Je kon haar leven nooit saai noemen, dacht ze met enige voldoening terwijl ze de lucifer uitblies. Ze mocht dan in de tachtig zijn, er waren altijd nieuwe mensen om te ontmoeten, nieuwe verhalen die verteld moesten worden.

Terwijl ze het pannetje op het vuur zette, dacht ze aan de kraakwitte lakens en kussenslopen die netjes in haar linnenkast lagen. Ze waren heerlijk licht en zouden hemels ruiken, nadat ze buiten in de citroenboomgaard waren gedroogd, verwarmd door de Kretenzische zon.

Ze zou de bedden op tijd opmaken en een paar takjes lavendel onder de kussens leggen, wat wilde bloemen op de kaptafels zetten. En ze zou meer kalitsounia maken als welkomstgeschenk.

Dat kon ze in elk geval voor hen doen, samen met een paar van die andere leuke kleine gebaren die de gasten zo wisten te waarderen. De rest lag natuurlijk buiten haar macht.

1

De vrouw was ouder dan Stella zich had voorgesteld. Ze had dik grijs haar dat onder een donkerblauw sjaaltje uitstak, vastgeknoopt onder haar kin, en een gebruinde, gerimpelde huid.

Ze zag er echter fit uit: klein, slank en pezig. Ze droeg een witte blouse en nette marineblauwe broek, en zwaaide met een stuk papier waarop Stella's naam stond. Ze glimlachte beleefd toen ze de groep van de veerboot zag komen.

'Gelukkig,' zei Stella, terwijl ze even stopte om naar Katerina te zwaaien, voordat ze haar bruine koffer op wieltjes over het asfalt sleepte. Hij was belachelijk zwaar; ze had haastig ingepakt en alles erin gegooid. 'Ik was bang dat ze ons misschien vergeten was.'

'Ze is stokoud,' zei Hector, Stella's negentienjarige zoon, op nare toon.

'Sst. Niet onbeleefd doen.'

'Wat gebeurt er nu?' Hij wist het donders goed, Stella had het hem al honderd keer verteld.

'We lopen naar de villa. Het is ongeveer anderhalve kilometer.'

'Anderhalve kilometer? Dat meen je niet.'

Hij was de hele dag al extreem onaangenaam geweest sinds ze vanmorgen vroeg van huis waren vertrokken – eigenlijk al sinds Stella een paar weken geleden had geprobeerd om hem regels

op te leggen en hem had verplicht om mee op vakantie te gaan. Natuurlijk had ze gehoopt dat hij uiteindelijk bij zou draaien en het leuk zou gaan vinden, maar hij was ontzettend koppig, dus de verwachtingen lagen niet hoog.

Haar ogen vulden zich met tranen en ze realiseerde zich dat ze gemakkelijk zou kunnen huilen. Dat mocht ze niet. Als ze eenmaal begon, zou ze misschien nooit meer stoppen.

‘Waarom kunnen we niet met de taxi? Hebben ze hier nog nooit van auto’s gehoord? Wat een chaos hier.’

Stella’s mondhoeken zakten omlaag. Ze was het spuugzat om altijd maar sterk te moeten zijn. Als hij eens wist hoe dicht ze op het randje van instorten stond...

Louise, die vlak achter haar liep, schoot haar te hulp.

‘Het is goed om onze benen te strekken, Hector,’ zei ze kortdaat. ‘We hebben zo lang gezeten. Kijk eens! Wat een prachtige plek!’

Ze gebaarde naar de turquoisekleurige baai met beschilderde houten boten, de sprankelend witte gebouwen met babyblauwe kozijnen en de droge, rotsachtige bergen die daarachter omhoogrezen.

‘Ik vind het juist leuk dat er geen wegen zijn. Je kunt hier alleen per boot komen, weet je. Het voelt als een heel andere wereld dan Londen.’

Hector wilde iets terugzeggen, maar werd onderbroken door gelach en ze keken allemaal op. Een groep jongeren stond bij de kade en floot naar de twee meisjes die achter Louises zestienjarige zoon Will aan liepen.

Will liep met zijn hoofd naar beneden, alsof hij het niet merkte, terwijl zijn zus Amelia en Stella’s dochter Lily de jongens aanmoedigden, met hun lange, zijdeachtige haren zwaaiend en giechelend, genietend van de aandacht.

Louise trok haar wenkbrauwen op. ‘We zullen die twee deugnieten in de gaten moeten houden!’

Stella grinnikte, ondanks zichzelf.

Ze waren nu nog maar een paar passen van Katerina verwijderd, en ze haastte zich naar voren om hen te begroeten. Ze stak beide handen uit, nam Stella’s handen in de hare en kneepte er stevig in. Haar grip was opmerkelijk sterk.

‘Ik hoop dat jullie een goede reis hebben gehad? Jullie moeten wel moe zijn. Welkom in Porto Liakáda!’

Will en de twee meisjes, beiden veertien, wilden in het dorp iets drinken voordat ze naar de villa gingen. Tafels en stoelen stonden uitgestald bij bars met felgekleurde zonneschermen. Het zag er allemaal erg verleidelijk uit, maar Louise wilde er niets van weten.

‘Kom op. Laten we eerst de bagage wegbrengen, daarna kunnen jullie zoveel rondkijken als je wilt.’

Katerina liep voorop naar een steile, smalle stenen trap tussen twee gebouwen in en nam de eerste treden alsof ze niet eens merkte dat ze er waren. Toen stopte ze plotseling, omdat ze zag dat Stella moeite had met haar zware koffer.

Louise, die de kunst van het minimalistisch inpakken had geperfectioneerd, had alleen een handbagagekoffer mee, terwijl de jongeren hippe rugzakken droegen.

‘Hier, geef die maar aan mij,’ zei Katerina, reikend naar Stella’s bagage, maar Stella schudde haar hoofd.

‘Ik kan het wel, echt waar. Ik had gewoon niet zoveel moeten meenemen.’

Will, van gemiddelde lengte en sportief gebouwd zoals zijn moeder, bood aan te helpen, maar Hector bleef achteraan hangen.

‘Waarom neem jij niet een kant, Hector, en Will de andere,’